

РЕШЕНИЕ

№ 177

гр. С., 12.06.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – С., ВТОРИ ВЪЗЗИВЕН ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ,
в публично заседание на шестнадесети май през две хиляди двадесет и трета
година в следния състав:

Председател: Росица Н. Кокудева

Членове: Петранка Р. Прахова
Зоя Ст. Шопова

при участието на секретаря Недялка М. Кокудева
като разгледа докладваното от Зоя Ст. Шопова Въззивно гражданско дело №
20235400500006 по описа за 2023 година

за да се произнесе, взе предвид следното:

Производството е по чл.258-273 ГПК.

С решение № 198/29.07.2022 г. по гр.дело № 1079/2021 г. С.
районен съд ПРИЗНАВА за установено на основание чл. 422, ал. 1, във вр. с
чл. 415, ал. 1, т. 1 ГПК и във вр. с чл. 79, ал. 1 и чл. 240, ал. 1 и чл. 86, ал. 1
ЗЗД спрямо К. С. Д., че съществува вземането на „ЕОС Матрикс“ Е*-гр.С., по
Заповед за изпълнение на парично задължение по чл. 410 ГПК №
252/04.06.2021 г., издадена по ч.гр.д. № 568/2021 г. на РС - С., за сумите : 1
764,83 лв. главница за периода 01.06.2016 – 01.06.2021 г. и 537,83 лв.
обезщетение за забава в размер на законната лихва върху главницата за
периода 01.06.2018 – 01.06.2021 г., ведно със законната лихва върху
главницата, считано от 01.06.2021 г. – датата на подаване на заявлението, до
окончателното ѝ заплащане.

С решението също така са ОТХВЪРЛЕНИ исковете В
ЧАСТТА за разликата над присъдената главница от 1 764,83 лв. до пълния
претендиран като частичен размер от 2 500 лв. и за периода преди 01.06.2016

г., както и В ЧАСТТА за разликата над присъденото обезщетение за забава в размер на законната лихва от 537,83 лв. до пълния търсен размер от 664,59 лв. и за периода преди 01.06.2018 г.

К. Д. е осъдена да заплати на „ЕОС Матрикс“ Е*-гр.С. направените деловодни разноски в размер на 208,62 лв., както и 46,05 лв. за държавна такса по ч.гр.д. № 568/2021 г. на РС – С., пропорционално на уважената част от исковете.

От своя страна „ЕОС Матрикс“ Е*-гр.С. е осъдено на основание чл. 38, ал. 2 ЗАдв. да заплати на адвокат М.М.О. адвокатско възнаграждение в размер на 163,42 лв., пропорционално на отхвърлената част от исковете.

Срещу това решение в частите, с които са отхвърлени исковете му за разликата над 1764,83 лв. до претендираните 2 500 лв. главница; и за разликата над 537,83 лв. до търсените 664,59 лв. лихва за забава за забава, е постъпила допустима въззивна жалба от „ЕОС МАТРИКС“ Е*-гр.С., чрез пълномощника адв.Н.К., с искане да бъде отменено и исковете – уважени и в тези части. Дружеството претендира и за направените пред двете инстанции разноски.

В съдебно заседание за дружеството-жалбоподател, редовно призовано, не се явява представител.

Въззиваемата К. С. Д. не е подала отговор на въззивната жалба.

В съдебно заседание въззиваемата, редовно призована, не се явява и не изпраща представител.

Въззивният съд намира, че решението в обжалваните части за посочените по-долу разлики в размерите на главницата и лихвата следва частично да се потвърди, като се имат предвид изложените от С.ския районен съд мотиви на осн.чл.272 ГПК. По оплакванията в жалбата и с оглед необходимостта от частична отмяна съобразява следното:

С разпореждане от 07.06.2023 г. на председателя на Върховния касационен съд е образувано тълк.дело № 3/2023 г. на Гражданската и Търговската колегии за приемане от ОСГТК на тълкувателно решение по следния въпрос, поставен в определение № 50122 от 25.05.2023 г.

по т.д. № 1427/2022 г. на ВКС, I т. о., на основание чл. 292 ГПК: „При уговорено погасяване на главното задължение на отделни погасителни вноски с различни падежи, откога тече съгласно чл. 114 ЗЗД давностният срок за главницата и/или за възнаградителните лихви - от датата на падежа за всяка вноска или от настъпване на изискуемостта на целия дълг, включително в хипотеза на предсрочна изискуемост? “.

С посоченото определение № 50122 от 25.05.2023 г. по т.д. № 1427/2022 г. състав на Първо търговско отделение на ВКС приема, че са налице предпоставките на чл. 292 ГПК и предлага на ОСГТК на ВКС да постанови тълкувателно решение по горния въпрос поради следното: в една част от постановените по реда на чл. 290 ГПК съдебни актове (решение № 90 от 31.03.2014 г. по гр.д. № 6629/2013 г. на ВКС, IV т. о.; решение № 45 от 17.06.2020 г. по т.д. № 237/2019 г. на ВКС, II т. о. и решение 50076 от 14.11.2022 г. по т.д. № 1730/2019 г. на ВКС, I т. о.) се застъпва становището, че началният момент, от който започва да тече давностният срок за вземания за главница по погасителни вноски по договор за банков кредит, е моментът на изискуемостта на съответната вноска. Отразено е, че в мотивите на решение № 45 от 17.06.2020 г. по т.д. № 237/2019 г. на ВКС, II т. о., по поставения правен въпрос „Кой е началният момент, от който започва да тече давностният срок за вземания за главница по погасителни вноски по договор за банков кредит?“ са дадени следните аргументи: - не е налице периодичен характер на плащанията по договор за кредит, поради което е приложима общата 5-годишна давност спрямо главницата по погасителните вноски; - началният момент на течението на давността е свързан с изискуемостта на съответната погасителна вноска, която настъпва в различни моменти от крайния срок за погасяване на кредита по силата на постигнатото между страните съгласие; - за съответната част от главницата изискуемостта настъпва с изтичането на срока за плащането ѝ, като това е моментът, от който кредиторът може да търси изпълнение /доброволно или принудително/, поради което бездействието му се санкционира с течение на давностния срок по отношение на тази част от вземането; - в случая не става въпрос за предложено частично изпълнение от страна на длъжника без съгласието на кредитора, а за разсрочено изпълнение на главницата по кредита, за което страните са постигнали съгласие при сключването на договора, поради което не може да се приеме, че кредиторът има право да търси изпълнение от

изискуемостта на съответната част от вземането, а същевременно бездействието му не води до течение на давностния срок за тази част.

Наред с това, касационният състав установява, че противно разрешение на поставения въпрос е дадено в решение № 38 от 26.03.2019 г. по т.д. № 1157/2018 г. на ВКС, II т.о., и решение № 50173 от 13.10.2022 г. по гр.д. № 4674/2021 г. на ВКС, III г.о. Посочва как в решение № 38 от 26.03.2019 г. по т.д. № 1157/2018 г. на ВКС, II т.о., е прието, че приложима по отношение на задължението за главница по договор за банков кредит е общата 5-годишна погасителна давност по чл. 110 ЗЗД, изчислена от датата на уговорения краен срок за погасяване на кредита, а не кратката 3-годишна давност по чл. 111, б. „в“ ЗЗД, изчислена от датата на падежа на отделните погасителни вноски, като са изложени аргументи, че уговореното между страните връщане на предоставена по договор за кредит сума на погасителни вноски не превръща този договор в такъв за периодични платежи, а представлява уговорка за изпълнение на задължението на части на основание чл. 66 ЗЗД. С решение № 50173 от 13.10.2022 г. по гр.д. № 4674/2021 г. на ВКС, III г.о., е даден отговор на правния въпрос „Кой е началният момент, от който започва да тече давностният срок за вземанията за главница и/или за договорни лихви по погасителни вноски по договор за банков кредит, за който не е обявена и респективно, настъпила предсрочна изискуемост?“. Констатирано е наличието на противоречива съдебна практика по въпроса, като е формиран извод, че това противоречие следва да се счита за преодоляно посредством решаващите мотиви на ТР № 5/2019 от 21.01.2022 г. по тълк.дело № 5/2019 г. на ОСГТК на ВКС. Разяснено е, че, при постигнато съгласие плащането на дължимата сума да е разделено на погасителни вноски с падежи на определени дати, отделните вноски не стават автоматично сбор от отделни, периодично дължими плащания. Задължението продължава да бъде само едно и крайният срок за погасяването му е падежът на последната разсрочена вноска или моментът, в който е обявена предсрочната изискуемост. Прието е, че началният момент, от който започва да тече давностният срок за вземания за главница и/или за договорни лихви по погасителни вноски по договор за банков кредит, за който не е обявена, респ. не е настъпила, предсрочна изискуемост, е датата на уговорения краен срок за погасяване на кредита.

Касационният състав заключава, че противоречивото разрешаване в практиката на ВКС по чл. 290 ГПК на поставения правен

въпрос, включително и след постановяването на Тълкувателно решение № 5/2019 от 21.01.2022 г. по тълк.дело № 5/2019 г. на ОСГТК на ВКС, е основание по чл.292 ГПК да се предложи на ОСГТК на ВКС да постанови тълкувателно решение по него.

Поради това е образувано и посоченото тълкувателно дело. Това означава, че все още не съществува задължителна за съдилищата съдебна практика по смисъла на чл.130, ал.2 ЗСВ по въпроса за началния момент на погасителния давностен срок за вземания за главница и/или за договорни лихви по погасителни вноски по договор за банков кредит.

Настоящият състав намира за правилно разбирането, застъпено в решение № 90 от 31.03.2014 г. по гр.д. № 6629/2013 г. на ВКС, IV г.о.; решение № 45 от 17.06.2020 г. по т.д. № 237/2019 г. на ВКС, II т.о. и решение 50076 от 14.11.2022 г. по т.д. № 1730/2019 г. на ВКС, I т.о., като последното очевидно е постановено след постановяването на ТР № 5/2019 от 21.01.2022 г. по тълк.дело № 5/2019 г. на ОСГТК на ВКС и то обсъжда и така даденото разрешение от ОСГТК.

Според тези решения, давностният срок, съгласно повелителната разпоредба на чл. 114, ал. 1 ЗЗД, започва да тече от датата на настъпването на изискуемостта на всяка отделна погасителна вноска, а не от датата на уговорения краен срок за погасяване на кредита.

Настоящият случай е именно такъв и неоснователно в тази връзка е оплакването в жалбата срещу извода на СмРС, че давностният срок от 5 години по чл.110, ал.1 ЗЗД спрямо вземанията за главница, чиито падежи по вноските са настъпили преди 01.06.2016 г., е изтекъл, и те са погасени по давност. Посоченото тълкувателно решение № 5 от 21.01.2022 г. се явява задължително за съдилищата по друг въпрос /касаещ конкретна хипотеза на прекратяване на поръчителството по реда на чл. 147, ал. 1 ЗЗД – когато главният дълг е паричен и когато погасяването му става чрез плащането на отделни вноски с различни, предварително уговорени падежи, а отговорът му изхожда от естеството на паричния дълг, като единно и цялостно задължение/, а именно: че при уговорено погасяване на главното задължение на отделни погасителни вноски с различни падежи, шестмесечният срок по чл. 147, ал. 1 ЗЗД започва да тече от настъпване на изискуемостта на целия дълг, включително в хипотеза на предсрочна изискуемост.

Действително, в мотивите на това тълкувателно решение е прието, че, при постигнато съгласие плащането на дължимата сума да е разделено на погасителни вноски с падежи на определени дати, отделните вноски не стават автоматично сбор от отделни, периодично дължими плащания. Задължението продължава да бъде само едно и крайният срок за погасяването му е падежът на последната разсрочена вноска или моментът, в който е обявена предсрочната изискуемост. Този извод обаче е направен, за да се отговори веднага след това, буквално в следващото изречение, на въпроса по тълкувателното решение; а и мотивите на тези решения не са задължителни за съдилищата.

Основателно е обаче оплакването в жалбата, че СмРС не е съобразил чл.3, т.2 от Закона за мерките и действията по време на извънредното положение/ЗМДВИП/, обявено с решение на Народното събрание от 13 март 2020 г.

Съгласно чл.3, т.2 от този закон, за срока от 13 март 2020 г. до отмяната на извънредното положение спират да текат давностните срокове, с изтичането на които се погасяват или придобиват права от частноправните субекти. Според § 13 от Закона за изменение и допълнение на Закона за здравето, сроковете, спрели да текат по време на извънредното положение по Закона за мерките и действията по време на извънредното положение, обявено с решение на Народното събрание от 13 март 2020 г., и за преодоляване на последиците, продължават да текат след изтичането на 7 дни от обнародването на този закон в "Държавен вестник". Законът за изменение и допълнение на Закона за здравето е обнародван с ДВ, бр. 44 от 13.05.2020 г., в сила от 14.05.2020 г. Това означава, че за периода от 13 март 2020 г. до 20 май 202 г. включително /за 69 дин/, давностният срок, с чието изтичане се погасяват правата на дружеството-жалбоподател, е спрял да тече.

При товаположение погасени с петгодишната давност са вноските по договора за кредит от 23.07.2008 г., чийто падеж е не преди 01.06.2016 г., а 69 дни още по-назад, заради периода от 13.03.2020 г. до 20.05.2020 г. вкл., т.е., чийто падеж е преди 25 март 2016 г. Тъй като падежното число е 24-тият ден от съответния месец, дължими като непогасени по давност са и вноските за главница за месеците април, май и юни 2016 г. Това значи, че към опредЕ.та с решението на СмРС въз основа на

ССчЕ главница от 1 764,83 лв. следва да се прибавят вноските за главници за посочените месеци или общо 167,84 лева/ 56,01 лв. + 57,42 лв. + 57,41 лв./, които се виждат от Приложение № 1 към ССчЕ, дадено пред РС-С., и Погасителния план на 10-12 от делото на РС. Т.е., дължимата от К. Д. главница възлиза общо на 1 932,67 лв.

По отношение на лихвата за забава важат същите разсъждения, но, тъй като е тя е поискана за периода от 01.05.2018 г. до 01.06.2021 г., следва да се изчисли за него, но върху по-голямата дължима главница. Така размерът и върху главницата от 1 932,67 лв. възлиза на 605,57 лв., изчислен от въззивния съд посредством Калкулатор.бг.

Така обжалваното решение следва да се отмени в частта, с която са отхвърлени исковете на „Еос Матрикс“ Е* за главница за разликата над 1 764,83 лв. до 1 932,67 лв. и да се признае за установено, че К. Д. дължи и тази разлика от 167,84 лв. главница; както и в частта за лихвата – в която е отхвърлен за разликата над 537,83 лв. до 605,57 лв. и да се признае дължимост и на тази разлика от 67,74 лв. За останалата отхвърлена част над тези суми решението в обжалваните части следва да се потвърди.

На отмяна решението подлежи и в частта за разноските. С оглед приетия от въззивния съд резултат, ще следва К. Д. да бъде осъдена да плати по сметка на С.ския окръжен съд държавна такса от 15,80 лв. според уважената част от исковете, а на жалбоподателя-ищеца направените от него разноски според уважената част от исковете в размер на 370,88 лв. за исковото производство; както и 40 лв. разноски за заповедното производство.

Жалбоподателят следва да бъде осъден да плати по сметка на С.ския окръжен съд остатъка от 9,20 лв. до 25 лв., колкото е била дължимата от него държавна такса по жалбата, която обаче не е била внесена. Жалбоподателят също така следва да бъде осъден да плати на адв.М.О. на осн.чл.38, ал.2 във вр. с ал.1, т.2 ЗАдв възнаграждение според отхвърлената част от исковете в размер на 138,27 лв.

По изложените съображения С. окръжен съд

РЕШИ:

ОТМЕНЯ Решение № 198/29.07.2022 г. по гр.дело № 1079/2021

г. на С.ския районен съд в обжалваните части, с които: са отхвърлени исковите на „Еос Матрикс“ Е*-гр.С. против К. С. Д. за разликата над 1 764,83 лв. до 1 932,67 лв. за главницата; както и за разликата над 537,83 лв. до 605,57 лв. за лихвата за забава; както и в частта за присъдените разноски; и вместо това ПОСТАНОВЯВА:

ПРИЗНАВА ЗА УСТАНОВЕНО на основание чл. 422, ал. 1, във вр. с чл. 415, ал. 1, т. 1 ГПК и във вр. с чл. 79, ал. 1 и чл. 240, ал. 1 и чл. 86, ал. 1 ЗЗД по отношение на К. С. Д., ЕГН *****, от с. В., общ. С., че съществува вземането на „ЕОС Матрикс“ Е*, ЕИК 131001375, със седалище и адрес на управление гр. С., район Витоша, ж.к. Малинова долина, ул. „Рачо Петков – Казанджията“ № 4-6, по Заповед за изпълнение на парично задължение по чл. 410 ГПК № 252/04.06.2021 г., издадена по ч.гр.д. № 568/2021 г. по описа на РС - С., И за разликата над 1 764,83 лв. до 1 932,67 лв., представляващи главница за периода 25.03.2016 г. – 01.06.2021 г.; и за разликата над 537,83 лв. до 605,57 лв., представляващи обезщетение за забава в размер на законната лихва върху главницата за периода 01.05.2018 – 01.06.2021 г., ведно със законната лихва върху разликата от 167,84 лв. за тази главница, считано от 02.06.2021 г. – датата на подаване на заявлението до окончателното ѝ заплащане.

ПОТВЪРЖДАВА Решение № 198/29.07.2022 г. по гр.дело № 1079/2021 г. на С.ския районен съд в обжалваните части, с които: са отхвърлени исковите на „Еос Матрикс“ Е*-гр.С. против К. С. Д. за разликата над 1 932,67 лв. до претендираните 2 500 лв. за главница; както и за разликата над 605,57 лв. до претендираните 664,59 лв. за лихвата за забава.

ОСЪЖДА К. С. Д., ЕГН *****, от с. В., общ. С., на основание чл. 78, ал. 1 ГПК да заплати на „ЕОС Матрикс“ Е*, ЕИК 131001375, със седалище и адрес на управление гр. С., район Витоша, ж.к. Малинова долина, ул. „Рачо Петков – Казанджията“ № 4, направените деловодни разноски в размер на 370,88 лв. за исковото производство; както и 40 лв. разноски за заповедното производство, според уважената част от исковите.

ОСЪЖДА К. С. Д., ЕГН *****, от с. В., общ. С., да заплати по сметка на С.ския окръжен съд държавна такса за въззивната жалба според уважената част от исковите в размер на 15,80 лв.

ОСЪЖДА „ЕОС Матрикс“ Е*, ЕИК 131001375, със седалище и адрес на управление гр. С., район Витоша, ж.к. Малинова долина, ул. „Рачо Петков – Казанджията“ № 4-6, да заплати по сметка на С.ския окръжен съд остатъка от дължимата по въззивната жалба държавна такса, според отхвърлената част от исковете, в размер на 9,20 лв.

ОСЪЖДА „ЕОС Матрикс“ Е*, ЕИК 131001375, със седалище и адрес на управление гр. С., район Витоша, ж.к. Малинова долина, ул. „Рачо Петков – Казанджията“ № 4-6, на основание чл. 38, ал. 2 ЗАДВ. да заплати на адвокат М.М.О., ЕГН *****, гр. Р., бул. „Б.“ № 9 адвокатско възнаграждение в размер на 138,27 лв. пропорционално на отхвърлената част от исковете

В останалите части решението не е обжалвано и е влязло в сила.

Решението не подлежи на обжалване заради ограничението по чл.280, ал.3, т.1, пр.1 ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____